

Goede bedoelingen

In de nacht van 16 april hebben de minister van Onderwijs, de vakbonden en de werkgevers een eerste stap gezet richting de verbetering van de arbeidsvoorwaarden voor docenten. Op langere termijn komt een grotere groep leraren in een hogere salarisschaal terecht, hetgeen niet ten koste zal gaan van de huidige seniorenregelingen. Van de ruim 1 miljard die het kabinet had uitgetrokken voor het oplossen van het lerarentekort gaat 800 miljoen naar het opheffen van docentensalarissen.

Minister Ronald Plasterk was tevreden: 'Het is een mooi akkoord, omdat we de positie van de leraar hebben verbeterd. De jongere leraar kan sneller een stijging maken in salarisschalen. Voor de zittende leraar die aan zijn maximum zit, is er een extra doorgroeimogelijkheid bijgekomen. Dus financieel is het een stuk aantrekkelijker geworden om leraar te worden en te blijven.' Ook de bonden zijn overwegend te spreken over het akkoord. Het was erg ingewikkeld, zegt Michel Rog van CNV Onderwijs, maar 'wij zijn ontzettend tevreden'.

Is deze jubelstemming terecht? Walter Dresscher van de AOb lijkt al wat genuanceerder tegen het akkoord aan te kijken: 'Eigenlijk vinden wij dat Nederland veel meer moet investeren in het onderwijs. Dit is niet een klein bedrag, maar we denken dat er veel meer nodig is.' Toch is hij overstag gegaan, omdat het plan 'veel goede dingen inhoudt' voor zijn leden. De meest kritische partij is – typisch genoeg – de koepel van werkgevers in het voortgezet onderwijs, de VO-raad. Deze vindt het bedrag dat nu uitgetrokken wordt, 'nog lang niet genoeg'. De VO-raad vindt dat er alleen al voor het voortgezet onderwijs 800 miljoen per jaar nodig is.

Bij het nalezen van het convenant dat is opgesteld naar aanleiding van het onderhandelingsakkoord (*Actieplan LeerKracht* getiteld), valt inderdaad op dat de plannen een stap in de goede richting zijn, maar dat er nog veel werk aan de winkel is. Wie denkt dat het nu wel goed zit met het onderwijs, heeft het niet helemaal begrepen. Het akkoord voorziet erin dat de salarislijnen van vo-docenten verkort worden van 18 naar 12 jaar; een leraar hoeft dus niet meer twee decennia te wachten tot hij op zijn maximumsalaris zit en de jaarlijkse verhogingen worden groter. Het zal echter wel nog zes jaar duren, tot 2014, voordat de inkorting van de carrièrelijnen een feit is. Als je dit afzet tegen het lerarentekort, dat volgens prognoses vanaf 2010 sterk zal toenemen, dan kan deze maatregel wel eens mosterd na de maaltijd blijken te zijn.

Ook is het nog niet duidelijk hoe de plannen zullen uitpakken. Het convenant legt een aantal hoofdlijnen vast, maar de uitwerking ervan wordt overgelaten aan werkgevers. Zo is het de bedoeling dat er meer docenten in een hogere schaal worden ingedeeld, de zogenaamde functiemix. Criteria hiervoor zijn echter moeilijk te formuleren en de autonomie van individuele scholen zal weer toenemen: 'Besturen zullen eigen beleid moeten vaststellen ten aanzien van de functiemix, in samenhang met de leraar-leerlingratio. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de eventuele inzet van flexleerkrachten.' Blijkbaar heeft men niet veel geleerd van het gerommel van besturen met de huidige functieverdeling en -waardering. De overheid laat hier in ieder geval een kans liggen om centraal vorm en sturing te geven aan gezond onderwijsbeleid.

Uit het financieel kader van het *Actieplan LeerKracht* blijkt dat het beloofde miljard aan extra onderwijsinvesteringen een zaak van lange adem blijft. Pas in 2020 – nog twaalf jaar geduld dus – zal er sprake zijn van deze extra injectie. Tot die tijd zal het onderwijs het met de helft of minder moeten doen. In de kleine lettertjes van het plan staat echter nog een interessante passage: 'Voor een deel van de maatregelen en het dekkingspakket geldt dat deze ingaan na deze kabinetsperiode. Voor maatregelen na 2011 is in principe dekking voorzien, maar de maatregelen en dekking zullen door een nieuw kabinet vanzelfsprekend moeten worden bevestigd.' Samengevat: de komende jaren kan het onderwijs rekenen op een paar honderd miljoen erbij, maar of dat extra miljard er ook echt komt, blijft afwachten. En ook al zou het onderwijs er onmiddellijk 1 miljard bij krijgen, dan nog blijft het met de onderwijsuitgaven in Nederland armoedig gesteld. Op dit moment geeft ons land zo'n 5% van het bbp uit aan onderwijs. Met een extra miljard zou dit uitkomen op 5,18%. En daarmee blijft Nederland nog steeds onderaan bungelen op de Europese ranglijst.

Alle goede bedoelingen ten spijt, dit *Actieplan LeerKracht* is niet meer dan een hoogst noodzakelijke inhaalslag na jaren van financiële verwaarlozing van de onderwijssector. Het plan doet een eerste poging om jaren van mislukt onderwijsbeleid te repareren. Het maakt een baan als docent echter zeker niet aantrekkelijker, maar op z'n hoogst minder onaantrekkelijk. ■

Johan Graus
Hoofdredacteur